

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ І МЕНЕДЖМЕНТУ ЗЕД

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету менеджменту

_____ І.Г. Шавкун
(підпис) (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 20__

МЕНЕДЖМЕНТ БІЗНЕСУ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки _____ бакалавра
(назва освітнього ступеня)

Напрямок підготовки 6.020303 філологія, 6.030102 психологія,
6.030205 країнознавство,
6.030502 економічна кібернетика,
6.030503 міжнародна економіка,
6.030504 економіка підприємства,
6.030505 управління персоналом та економіка праці
(шифр, назва спеціальності)

Укладач Чкан А.С.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту ЗЕД
Протокол № 1 від “30” серпня 2016 р.
Завідувач кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту ЗЕД _____

_____ Д.Т. Бікулов
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету менеджменту

Протокол № 1 від “30” серпня 2016 р.
Голова науково-методичної ради
факультету менеджменту

_____ А.С. Чкан
(підпис) (ініціали, прізвище)

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>0305 Економіка та підприємництво,</u> <u>0302 Міжнародні відносини,</u> <u>0301 Соціально-політичні науки, 0203</u> <u>Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90 год.	Напрямок підготовки <u>6.020303 філологія,</u> <u>6.030102 психологія,</u> <u>6.030205 країнознавство,</u> <u>6.030502 економічна кібернетика,</u> <u>6.030503 міжнародна економіка,</u> <u>6.030504 економіка підприємства,</u> <u>6.030505 управління персоналом та</u> <u>економіка праці</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
		Лекції
		32 год.
		Самостійна робота
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	58 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Менеджмент бізнесу» є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціалізованих знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовищ, прийняття адекватних управлінських рішень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Менеджмент бізнесу» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- заснування бізнесу;
- визначення цілей підприємства;
- використання принципів та методів менеджменту;
- організації управлінської діяльності менеджерів різних рівнів;
- застосування сучасних принципів та напрямів наукової організації діяльності менеджера;
- розробки стратегії діяльності та розвитку бізнес-структур.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей) щодо вмінь:

- формувати стратегічні цілі функціонування організаційних систем, визначати місію та цілі діяльності підприємства, установи, організації
- приймати управлінські рішення на основі процедури їх конструювання шляхом використання великих масивів оперативної інформації та баз даних
- здійснювати особисті та ділові комунікації всередині організації, та з зовнішнім оточенням
- організовувати, планувати та координувати діяльність підприємств на основі оптимізації потоків інформаційних, матеріальних, фінансових ресурсів
- збирати, обробляти, систематизувати та узагальнювати обсяг інформації про діяльність суб'єктів підприємництва та розподіляти цю інформацію у системі управління
- використовувати та удосконалювати методичний інструментарій і стандарти економічної роботи, вивчати і впроваджувати передовий досвід

Міждисциплінарні зв'язки.

Вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент бізнесу» базується на теоретичних положеннях класиків економіки, менеджменту, маркетингу, соціології, психології, соціальної психології та педагогіки. Основою вивчення є теоретичні положення щодо заснування бізнесу, управління персоналом, організаціями, налагодження та координації їх роботи в сучасних умовах ринку, розробки механізмів їх розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи менеджменту бізнесу.

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту бізнесу

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Визначення поняття «бізнес», його родові ознаки. Цілі, функції сучасного бізнесу, його місце в суспільних відносинах. Система бізнесу в розвиненій економіці (суб'єкти, об'єкти, зв'язки). Інфраструктура бізнесу на мікрорівні. Сфери бізнесу та організаційні форми.

Поняття підприємницької діяльності. Соціально-економічні умови виникнення та розвитку підприємницької діяльності в Україні. Основні форми підприємництва в Україні. Фірма як суб'єкт ринку. Типи ринкової організації фірм. Проблеми розвитку малого бізнесу. Тіньовий бізнес в Україні. Проблеми боротьби з тіньовим бізнесом.

Основні моделі ринкових систем у розвинених країнах. Сучасні форми конкуренції, механізм її дії та наслідки. Монополізм та антимонопольне регулювання.

Принципи, умови та механізми створення власної справи. Бізнес-планування як основа успішної управлінської діяльності. Організація та заснування бізнесу.

Тема 2. Основи бізнес-планування.

Поняття бізнес-плану. Сутність та функції бізнес-плану. Напрямки застосування бізнес-плану. Класифікація бізнес-планів. Методологія та стадії розробки бізнес-плану. Структурні розділи бізнес-плану.

Зміст бізнес-плану. Бізнес-ідея. Підходи до розробки бізнес-ідеї. Обґрунтування бізнес-ідеї. Галузь, фірма та її продукція (послуги). Поточна ситуація і тенденції розвитку галузі. Опис продукту (послуги) фірми.

Маркетинговий план. Дослідження ринку. Загальна характеристика ринку продукту. Цільовий ринок бізнесу. Оцінка впливу зовнішніх чинників. Стратегія маркетингу. Напрямки та способи організації збуту. Розробка політики просування.

Виробничий план. Основні виробничі операції. Матеріальне забезпечення процесу реалізації бізнес-ідеї. План збуту за продуктами, територіями, періодами.

Організаційний план. Форма організації бізнесу. Потреба в персоналі. Власники бізнесу й команда менеджерів. Організаційна схема управління. Кадрова політика та стратегія.

Оцінка ризиків. Типи можливих ризиків. Способи реагування на загрози для бізнесу.

Фінансовий план. Прибутки і збитки. Управління витратами при реалізації бізнесу. План руху готівки. Плановий баланс. Фінансові коефіцієнти.

Розділ 2. Функціональні та практичні складові менеджменту бізнесу.

Тема 3. Організація фінансового забезпечення бізнесу.

Сутність фінансування бізнесу. Класифікація фінансових ресурсів: за терміном, залежно від природи джерел фінансування, відповідно до структури пасивів і необхідності повернення. Поняття договору лізингу, угода факторинг, угода форфейтингу, концесійна угода.

Процедура вибору раціональних для компанії джерел фінансування. Характеристика джерел фінансування бізнесу: самофінансування, фінансово-кредитний ринок, державне фінансування, ресурси міжнародних фондів та організацій, фондовий ринок, ресурси приватних осіб.

Тема 4. Сутність витрат та управління витратами в бізнесі.

Поняття витрат. Класифікація витрат: для оцінки запасів та визначення фінансового результату; для прийняття управлінських рішень; для контролю і регулювання.

Процес управління витратами. Облік витрат за економічними елементами. Витрати операційної діяльності групують за такими елементами: матеріальні витрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші операційні витрати.

Методи калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання собівартості: позамовний, попроцесний. Поняття ціни. Методи та підходи до ціноутворення. Розрахунок ціни на основі розрахунку точки беззбитковості.

Тема 5. Організація управління персоналом у бізнесі

Підходи до управління персоналом. Американська, японська та європейські системи управління персоналом. Пошук, підбір та наймання персоналу. Правові основи найму персоналу. Підготовка та проведення співбесіди.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади.

Поняття лідерства. Теорії лідерства. Типологія лідерів.

Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера.

Загальна характеристика моделі сучасного менеджера-підприємця-бізнесмена.

Тема 6. Організація укладання комерційних угод. Проведення переговорів.

Визначення й види комерційних угод у бізнесі. Особливості певних видів комерційних угод. Організація укладання комерційної угоди. Підготовка та проведення комерційних переговорів. Особливості ведення переговорів.

Організація ціноутворення при укладанні угод в бізнесі.

Зміст контракту купівлі-продажу. Зміст та структура договору постачання.

Тактика ведення переговорів. Початок ділової бесіди: встановлення контакту зі співрозмовником; створення приємної атмосфери для бесіди; привернення уваги; пробудження інтересу до бесіди. Правила ведення переговорів. Правила постановки питань під час переговорів. Психологічні особливості переговорів.

Ділова етика в бізнесі. Етика в дотриманні ділових зобов'язань. Використання силового тиску в бізнесі. Взаємодія з органами влади. Принципи ділової моралі.

Тема 7. Ефективність менеджменту. Відповідальність бізнесу.

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в бізнесі. Підходи до оцінки ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.

Напрями підвищення ефективності управління організацією.

Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Сутність та значення соціальної поведінки менеджменту. Культура менеджменту.

Тема 8. Страхування та управління ризиками в бізнесі. Керування ризиками. Захист комерційної інформації.

Визначення ризику в бізнесі. Види ризиків у бізнесі: політичні, соціально-економічні, соціальні, екологічні, науково-технічні, транспортні, комерційні. Сутність страхування бізнесу. Страхування від втрат у бізнесі. Страхування комерційних ризиків. Керування ризиками в бізнесі.

Поняття комерційної таємниці. Ознаки комерційної таємниці. Носії комерційної таємниці. Критерії визнання інформації комерційною таємницею. Втрати від витоку інформації, що є комерційною таємницею. Організація захисту комерційної таємниці. Договір про комерційну таємницю. Технічні засоби захисту комерційної таємниці.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с/п	лаб	сам.роб.	
					інд.завд. (при наявності)
1	2	3	4	5	6

Розділ 1. Теоретичні основи менеджменту бізнесу						
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту бізнесу	11	4			3	4
Тема 2. Основи бізнес-планування	11	4			3	4
Разом за розділом 2	22	8			6	8
Розділ 2. Функціональні та практичні складові менеджменту бізнесу						
Тема 3. Організація фінансового забезпечення бізнесу	12	4			4	4
Тема 4. Сутність витрат та управління витратами в бізнесі.	11	4			3	4
Тема 5. Організація управління персоналом у бізнесі	12	4			4	4
Тема 6. Організація укладання комерційних угод. Проведення переговорів.	11	4			3	4
Тема 7. Ефективність менеджменту. Відповідальність бізнесу.	11	4			3	4
Тема 8. Страхування та управління ризиками і бізнесі. Керування ризиками. Захист комерційної інформації.	11	4			3	4
Разом за розділом 2	68	24			20	24
Усього годин	90	32			26	32

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту бізнесу	4
2	Тема 2. Основи бізнес-планування	4
3	Тема 3. Організація фінансового забезпечення бізнесу	4
4	Тема 4. Сутність витрат та управління витратами в бізнесі.	4
5	Тема 5. Організація управління персоналом у бізнесі	4
6	Тема 6. Організація укладання комерційних угод. Проведення переговорів.	4
7	Тема 7. Ефективність менеджменту. Відповідальність бізнесу.	4
8	Тема 8. Страхування та управління ризиками і бізнесі. Керування ризиками. Захист комерційної інформації.	4
Разом		32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту бізнесу	7
2	Тема 2. Основи бізнес-планування	7
3	Тема 3. Організація фінансового забезпечення бізнесу	7
4	Тема 4. Сутність витрат та управління витратами в бізнесі.	8
5	Тема 5. Організація управління персоналом у бізнесі	8
6	Тема 6. Організація укладання комерційних угод. Проведення переговорів.	7
7	Тема 7. Ефективність менеджменту. Відповідальність бізнесу.	7
8	Тема 8. Страхування та управління ризиками і бізнесі. Керування ризиками. Захист комерційної інформації.	7
Разом		58

Індивідуальне завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку окремих розділів бізнес-плану щодо реалізації бізнес-ідеї:

- опис бізнес-ідеї;
- маркетинговий план;
- виробничий план;
- організаційний план;
- оцінка можливих ризиків;
- соціальна відповідальність бізнесу.

7. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів

№	Вид контрольного заходу/кількість контрольних заходів/кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка завдання самостійної творчої роботи	7	8	56

	Терміни виконання визначені в межах вивчення матеріалу курсу			
2	Самостійне проходження тесту за матеріалом Розділу 1	1	2	2
3	Самостійне проходження тесту за матеріалом Розділу 2	1	2	2
4	Підсумковий контроль-залік Контрольне тестування за вивченим матеріалом (проводиться по завершенню вивчення курсу на вибір викладача в електронному або письмовому вигляді) Розв'язок розрахункової або ситуаційної задачі, виконання різних типів практичних завдань	1	30	30
			10	10
Усього		10		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Беличенко А. Г. Менеджмент: курс лекцій / А. Г. Беличенко, Т. К. Киселева. – Запоріжжя : ЦНТЕІ, 2010. – 124 с.
2. Басовский Л. Е. Менеджмент : учеб. пособ. / Л. Е. Басовский. – М. : Инфра-М, 2010. – 216 с.
3. Єрмошенко М. М. Менеджмент : навч. посіб. / М. М. Єрмошенко, С. А. Єрохін, О. А. Стороженко / Національна академія управління. – К. : НАУ, 2012. – 656 с.
4. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : підруч. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник ; [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Академвидав, 2014. – 464 с.
5. Менеджмент : навч. посіб. для студ. вузів / за ред. В. І. Крамаренко. – К. : ЦНЛ, 2010. – 248 с.
6. Менеджмент: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / Міжрегіональна академія управління персоналом / Г. В. Щокін. – К. : МАУП, 2012. – 816 с.
7. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М. : Дело, 2007. – 702 с.
8. Олійник О. М. Основи менеджменту : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закладів. / О. М. Олійник, А. С. Татаринцева. – Запоріжжя : ЗНУ, 2007. – 108 с.
9. Подсолонко О. А. Менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. / О. А. Подсолонко. – К. : ЦНЛ, 2011. – 370 с.
10. Стадник В. В. Менеджмент: підруч. / В. В. Стадник, М. А. Йохна ; [2-ге вид., випр. и доп.]. – К. : Академвидав, 2011. – 472 с.
11. Сухарський В. С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) : навч. посіб. / В. С. Сухарський ; [2-ге вид., доп., перероб.]. – Тернопіль : Астон, 2011. – 352 с.

12. Соболев С.М. Менеджмент [Електронний ресурс] / С.М Соболев, В.М. Багацький. - Режим доступу: <http://6201.org.ua/load/60-1-0-125>

13. Шегда А. В. Менеджмент : підруч. / А. В. Шегда. – К. : Знання, 2013. – 687 с.

Додаткова:

1. Адизес И. Менеджмент: Стратегии, с которыми побеждают / И. Адизес, Е. Вольская, С. Гвоздев, Ю. Наврузов, К. Облой. – К. : Максимум, 2009. – 315с.

2. Баєва О.В. Практикум з менеджменту: навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом / Олена Вікторівна Баєва (ред.). – К. : МАУП, 2010. – 178 с.

3. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент: Навч. посіб. / Л. Ю. Гордієнко, Л. Г. Шемаєва. – Х.: Видавництво ХНЕУ, 2014. – 212 с.

4. Лапыгин Ю. Н. Стратегический менеджмент: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. «Менеджмент организации» / Ю. Н. Лапыгин. – М. : Инфра-М, 2013. – 235с.

5. Лук'янець Т. І. Рекламний менеджмент: Навч. посіб. / Т. І. Лук'янець. – 3-те вид., доп. – К: КНЕУ, 2009. – 440 с.

6. Куценко В. М. Міжнародний менеджмент: навч. посібник / В. М. Куценко. – К. : МАУП, 2011. – 296с.

7. Спивак В. А. Менеджмент: учеб. пособие / В. А. Спивак. – СПб. : Вектор, 2010. – 251с.

8. SWOT-анализ – основа формування маркетингових стратегій підприємства: Навчальний посіб. / Під ред. д.е.н., проф., академіка АЕН України, зав. кафедри маркетингового менеджменту Донецького державного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського Балабанової Л. В. – Донецьк: Дондуєт, 2011. – 180 с.

Інформаційні ресурси

Періодичні видання України з проблем бізнесу:

1. <http://www.banker.com.ua> – Банківські новини

2. <http://www.business.ua> – журнал "Бизнес"

3. <http://www.expert.ua> – журнал " Эксперт–Украина"

4. <http://www.dsnews.com.ua> – газета "Деловая Столица"

5. <http://www.kommersant.ua> – газета " Коммерсант–Украина"

6. <http://www.companion.ua> – журнал "Компаньон"

7. <http://www.kontrakty.com.ua> – газета "Контракты"

8. <http://www.investgazeta.net> – "Украинская инвестиционная газета"

9. <http://www.korrespondent.net> – Українська мережа новин "Korrespondent.net"

10. <http://journals.kpi.ua/ua/22> – «Сучасні проблеми економіки і підприємництва»: збірник наукових праць

11. <http://probl-economy.kpi.ua/> – «Актуальні проблеми економіки і управління»: збірник наукових праць

Погоджено _____

відділ з навчальної роботи

« _____ »